

MESEČNI IZVEŠTAJ

FEBRUAR
2025

METODOLOGIJA

[Nova društvena inicijativa \(NSI\)](#) prati medije i društvene medije u saradnji sa [Pikasa Analytics INC](#), kompanijom za analizu podataka koja razvija i primenjuje alate, softver i algoritme za mašinsko učenje. Alat omogućava pratiocima nominalno brojanje članaka na različite teme. Oni takođe mogu videti stepen interakcije publike.

Interakcije na internet stranicama se definišu kao novinski članci koji su na Fejsbuku podeljeni sa internet stranice samog medija i ukupan broj lajkova, deljenja i komentara koji su privukli. Interakcije na društvenim medijima podrazumevaju lajkove, deljenja i komentare koji su prikupljeni sa svih kanala društvenih medija (Fejsbuk, Instagram, Jutjub, TikTok, LinkedIn) za sve objave, uključujući fotografije, video snimke i tekst. Procena interakcije se pruža van medijskih kanala i obuhvata različite naloge društvenih medija, uključujući naloge političara i kreatora javnog mnjenja.

Alat vrši zbirnu analizu članaka, dok ih tim za monitoring NSI pregleda kako bi se identifikovale potencijalne dezinformacije i druge informacione anomalije. Ipak, alat ima više ograničenja. Namenski je prilagođen, a svaki praćeni nalog prate ciljano odabrani Pikasa i NDI. Samim tim, ukupan broj objava i članaka obuhvata samo praćene naloge, bez drugih naloga koji bi takođe mogli da objavljuju vesti. Izračunavanje interakcija obuhvata sva deljenja, komentare i druge povezane reakcije.

I pored toga, privatni nalozi se mogu pratiti samo ukoliko su zvanično označeni kao nalozi političkih lidera ili stranice obožavalaca. Samim tim, neki Fejsbuk nalozi političara možda nisu obuhvaćeni analizom. Još jedan ograničavajući faktor se tiče pristupa jer NSI može pratiti članke ne starije od 1. decembra 2023. godine.

Praćeni mediji koji izveštavaju sa Kosova na srpskom jeziku:

Alternativna, Gračanica Online, Radio Kontakt Plus, Kosovo Online, KoSSev, Medija Centar, TV Most, Radio Kim, Radio Mitrovica Sever, Radio Televizija Gračanica i RTK2.

Period posmatranja:

1 - 28. februar 2025. godine

Broj posmatranih onlajn medija:

126 koji izveštavaju na albanskom i na srpskom jeziku na Kosovu, 126 koji izveštavaju iz Srbije i 24 međunarodnih medija.

Cilj monitoringa:

Informacioni poremećaji internet stranica i društvenih medija, uključujući sajtove, novinske internet portale, Fejsbuk, Jutjub, TikTok i Instagram, na Kosovu, sa fokusom na informativni prostor kosovskih Srba.

Specific topics observed:

Parlamentarni izbori na Kosovu, studentski protesti u Srbiji

Ključni nalazi:

- Vladini zvaničnici često šire dezinformacije u vidu neproverenih navoda, čime doprinose političkoj polarizaciji i potiskivanju drugačijih stavova.
- I dalje se selektivno koristi diskriminatorski rečnik, uz suprotno prikazivanje manjinskih grupa na Kosovu i u Srbiji.
- Manipulativno izveštavanje, kao što je nazivanje pravnih postupaka „nepravdama“, iskrivljuje percepciju javnosti i podriva legitimitet pravosuđa.
- Političari koriste retoriku zasnovanu na strahu da prikažu izbore kao egzistencijalnu borbu, intenzivirajući podele i predstavljajući svoju stranku kao jedinog zaštitnika prava zajednica.
- Pojednostavljen i zapaljiv rečnik, kao što je nazivanje postupaka

Rezultati monitoringa

U izveštajnom periodu, najaktivniji medij na srpskom jeziku bio je Kosovo onlajn, koji je objavio 2.599 članka, uz 35.111 interakciju. Međutim, prema ukupnom broju interakcija, prvi je bio KoSSev sa ukupno nešto višim zbirom od 36.883.

U izveštajnom periodu, mediji na srpskom jeziku na Kosovu bavili su se prvenstveno temama povezanim sa izborima. Ostale često obrađivane teme su zločin u Livadicama/Livadicë (17 članaka), hapšenje Srba na Jarinju/Jarinjë (16 članaka), obeležavanje Zadušnica (16 članaka), poseta Marka Đurića Moskvi (16 članaka), zatvaranje srpskih socijalnih službi (15 članaka), OVK grafiti na srpskoj kući (14 članaka), Petkovićeva poseta Ženevi sa kosovskim Srbima (14 članaka), Dečanska povelja (13 članaka), uloga novog SPEU Sorensena (13 članaka), studentski protesti (13 članaka) i godišnjica nezavisnosti Kosova (13 članaka).

Mada su navedene teme podstakle izvesnu interakciju na Fejsbuku, najviše pažnje privukli su najveću pažnju.

Popularni tekstovi na srpskom jeziku na Fejsbuku

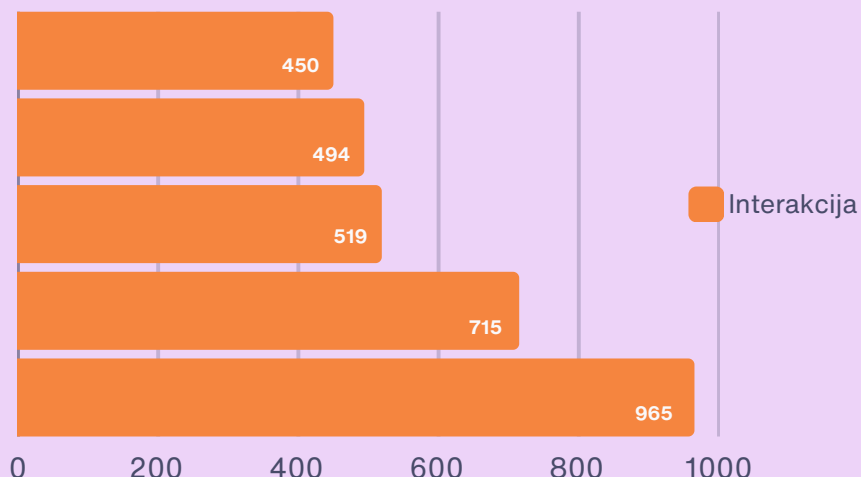
Vučić opet o Ustavu: Mo ga se pridržavamo - Kosovo je deo Srbije, to je naše Sveto pismo. (KoSSev)

Srpski studenti sa Kosova svojim kolegama u Kragujevcu: Sretnimo se na Sretenje! (KoSSev)

„Idemo za Niš, ujedinjimo da pokažemo našu snagu“ – Mitrovački studenti zovu u Niš, Džo Travel daje besplatan prevoz (KoSSev)

Vučić: Obojena revolucija jer nismo pristali na kapitulaciju Kosova - javite im, propala je (KoSSev)

Za Sretenjski skup u Kragujevcu, besplatan prevoz iz Severne Mitrovice organizuju Džo Travel i grupa studenata (KoSSev)

Jedan od najdeljenijih članaka na Fejsbuku bio je izveštaj sa Sretenjskog skupa u Sremskoj Mitrovici, gde je srpski predsednik Aleksandar Vučić rekao da je Srbija suočena sa „obojenom revolucijom“ kojom navodno diriguju strani akteri kao što su USAID i NED, povezujući je tekućim studentskim protestima u Srbiji. Zatim je usvajanje „Deklaracije o Vojvodini“ prikazao kao nužan odgovor na pretpostavljene separatističke pretnje, ponavljajući da su i Kosovo i Vojvodina sastavni delovi Srbije.

Kao što je istaknuto u prethodnim izveštajima, vladini zvaničnici su često primarni izvori izjava problematičnih u smislu integriteta informacije. Vučićeve izjave izazivaju zabrinutost, jer se oslanjaju na neproverenim navodima u cilju diskreditovanja domaće opozicije. Pričom da protesti imaju podršku iz inostranstva, prebacuje fokus sa legitimnih pritužbi kao što su izborne neregularnosti i korupcija. U međuvremenu, izgleda da je narativ o „vojvođanskom separatizmu“ izmišljena kriza, jer nema nikakvog značajnog pokreta koji zagovara secesiju. Takve taktike doprinose dezinformisanju javnosti, političkoj polarizaciji i potiskivanju glasova koji govore drugačije.

Nije bilo direktnih poklapanja tema u medijima na srpskom i na albanskom jeziku na Kosovu. Međutim, svi su opširno izveštavali o izborima, mada sa različitim fokusom - mediji na srpskom jeziku bavili su se srpskom političkom sferom, dok su mediji na albanskom jeziku pokrivali albanski politički pejzaž. Jedino direktno poklapanje bilo je Kurtijevo pismo Kaji Kalas.

Kurtijevo pismo 11. februara istaklo je sistematsku diskriminaciju sa kojom su suočeni Albanci u Preševskoj dolini, navodeći administrativnu marginalizaciju, ekonomsko potiskivanje i kulturnu diskriminaciju od strane srpskih vlasti. Tražio je da EU preispita tu praksu kako bi se postarala da Srbija ispunjava svoje međunarodne obaveze.¹

Kurti je pomenuo i srpsku zajednicu na Kosovu, tvrdeći da ista uživa prava i integraciju. Međutim, njegove izjave prikazuju oštar kontrast, tvrdnjama da Albanci u Srbiji trpe sistematsku diskriminaciju, administrativno etničko čišćenje i odsustvo osnovnih prava. Tako dat okvir sugerše na poređenje koje je obmanjujuće i umanjuje izazove sa kojima su suočeni Srbi na Kosovu pod njegovom vladom.

Srpska zajednica stalno izražava zabrinutost zbog institucionalne diskriminacije, isključenosti iz procesa odlučivanja, ograničenja u pristupu zdravstvenoj zaštiti, teškoća u dobijanju dokumenata koje izdaje Kosovo i vladinog pristupa policijskim aktivnostima i merama bezbednosti u područjima sa srpskom većinom. Kurtijeva izjava izostavlja sve te probleme.

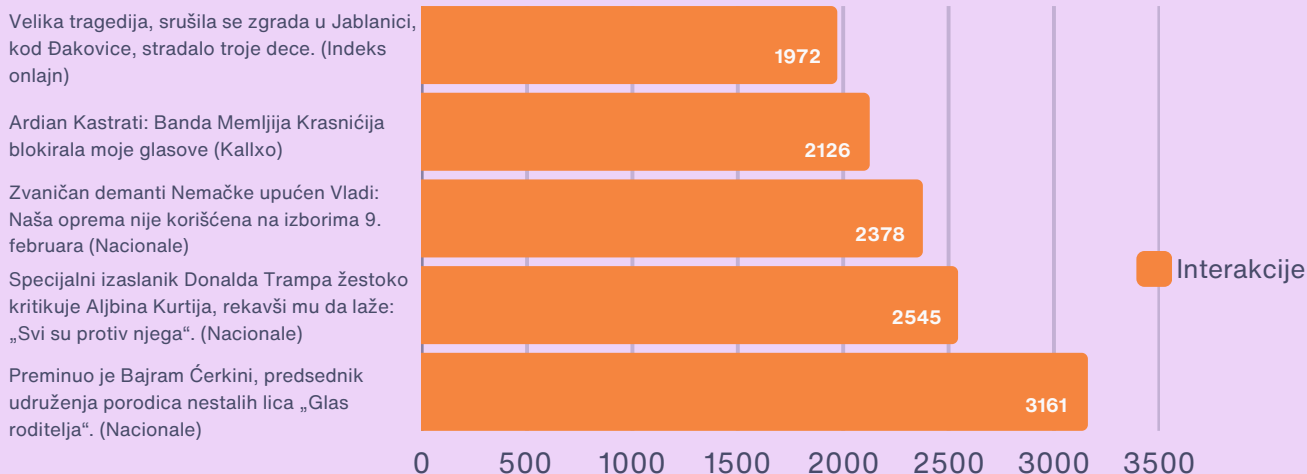
To selektivno prikazivanje stanja stvara iskrivljeni narativ, u kojem su Srbi na Kosovu oslikani kao potpuno integrisani, uz isključivo naglašavanje diskriminacije nad Albancima u Srbiji. Takav disbalans obmanjuje javnost i podriva informativni integritet.

Najpokrivenija tema u medijima na albanskom jeziku na Kosovu u februaru bio je tragičan incident u Jablanici pored Đakovice/Gjakovë, gde je stradalo troje dece usled urušavanja jedne napuštene zgrade. Taj događaj je zaokupio veliku pažnju, i o tome je napisan **531** članak.

U izveštajnom periodu, najaktivniji medij koji izveštava na albanskom jeziku na Kosovu bio je Bota Sot, koji je objavio 8.862 tekstova, sa 44.038 interakcija. Međutim, sajt koji je zabeležio najviše interakcija na društvenim mrežama bio je Telegrafi, sa 193.383 interakcija na 6544 objavljena teksta u januaru.

¹ https://www.facebook.com/albini2017/posts/1174434380716954?ref=embed_post

Popularni tekstovi na albanskom jeziku na Fejsbuku

Ipak, utvrđeno je da jedan od najkomentarisanih članka na Fejsbuku² ima pristrastan sadržaj i neproverene navode.

Članak koji je objavio Nacionale³ i dobio 1.471 interakciju na Fejsbuku, imao je potencijalno pristrastan sadržaj i neproverene navode. U tekstu je istaknuta izjava bivšeg američkog specijalnog izaslanika Ričarda Grenela povodom Dana nezavisnosti Kosova, u kojoj je, selektivnim pristupom i ignorisanjem zakonske osnove za suđenje, izrazio zabrinutost zbog onog što je nazvao „velikom nepravdom“, misleći na produženi pritvor bivšeg predsednika Kosova Hašima Tačija. Grenel je tvrdio da bi Tači, kao „osnivač kosovske državnosti“, trebalo da bude u Prištini na proslavi a ne pritvoren u Hagu, tvrdeći da evropske institucije nisu uradile svoj posao i da kosovsko rukovodstvo nije učinilo dovoljno da spreči tu nepravdu iz političkih razloga.

U februaru, veći broj uveliko deljenih članaka iz kosovskih medija na srpskom sadržavalo je izjave koje su izazvale zabrinutost u smislu informativnog integriteta, naročito u pogledu neproverenih tvrdnji zvaničnika. To obuhvata izveštavanje o mitingu Srpske liste⁴ i komentare srpskih zvaničnika o izbornom procesu na Kosovu. Jedan članak sa Kosovo onlajn o mitingu Srpske liste u Ranilugu privukao je znatno angažovanje, sa 420 interakcija na Fejsbuku.

Predstavnici Srpske liste prikazali su predstojeće izbore kao egzistencijalnu borbu kosovskih Srba, pozicionirajući Srpsku listu kao jedini legitimni izbor. Naglasili su važnost podrške Srbije i pozvali zajednicu da se ujedini u glasanju za Srpsku listu, prikazujući istu kao jedinog branioca prava Srba. Ta poruka je oslikala izbore kao moralnu dužnost, pojačavajući ideju da bi neizlazak na

² <https://nacionale.com/politike/grenell-i-uron-pavaresine-kosoves-hashim-thaci-ati-themelues-i-shtetit-seshte-aty-duke-festuar-padrejtisi-e-madhe>

³ <https://nacionale.com/politike/grenell-i-uron-pavaresine-kosoves-hashim-thaci-ati-themelues-i-shtetit-seshte-aty-duke-festuar-padrejtisi-e-madhe>

⁴ <https://www.kosovo-online.com/vesti/izbori/predizborni-skup-srpske-liste-u-ranilugu-samo-slozni-i-jedinstveni-mozemo-sve-6-2-2025>

izbore značio izdaju srpskog nasleđa i interesa.

U govorima je isticano očuvanje srpskog identiteta i kulture, dok su podršku za Srpsku listu prikazali kao nužnost za zaštitu tih vrednosti. Njihov rečnik sugerisao je da glasanje za partiju nije tek puki politički izbor već moralna obaveza zarad očuvanja srpske tradicije i jedinstva na Kosovu.

Zatim, retorika te stranke prikazala je opoziciju kao neposrednu pretnju koja dolazi od kosovske vlade, koristeći taktiku eksploataisanja straha da bi Srpsku listu predstavili kao jedinu silu koja se odupire pritiscima albanskog rukovodstva. Za uzdržavanje od glasanja rečeno je da znači stati na stranu „neprijatelja“, učvršćujući poimanje da nijedna druga politička opcija ne može odbraniti srpske interese.

U sličnom tonu, predsednik Srbije Vučić pozvao je sve Srbe na Kosovu da glasaju na predstojećim izborima, naglasivši da je glas za Srpsku listu presudan za zaštitu prava Srba. Izjavio je da je „Srpska lista jedini garant da Kurti neće proterati Srbe sa Kosova i Metohije“, predstavivši tu partiju kao jedinog branioca srpskih interesa na Kosovu.⁵

Članak KoSSev-a, koji je preveo i preneo izveštaj KOHA-e o izjavama Aljbina Kurtija na predizbornom mitingu u Podujevu 4. februara, prikupio je 288 interakcija na Fejsbuku.⁶

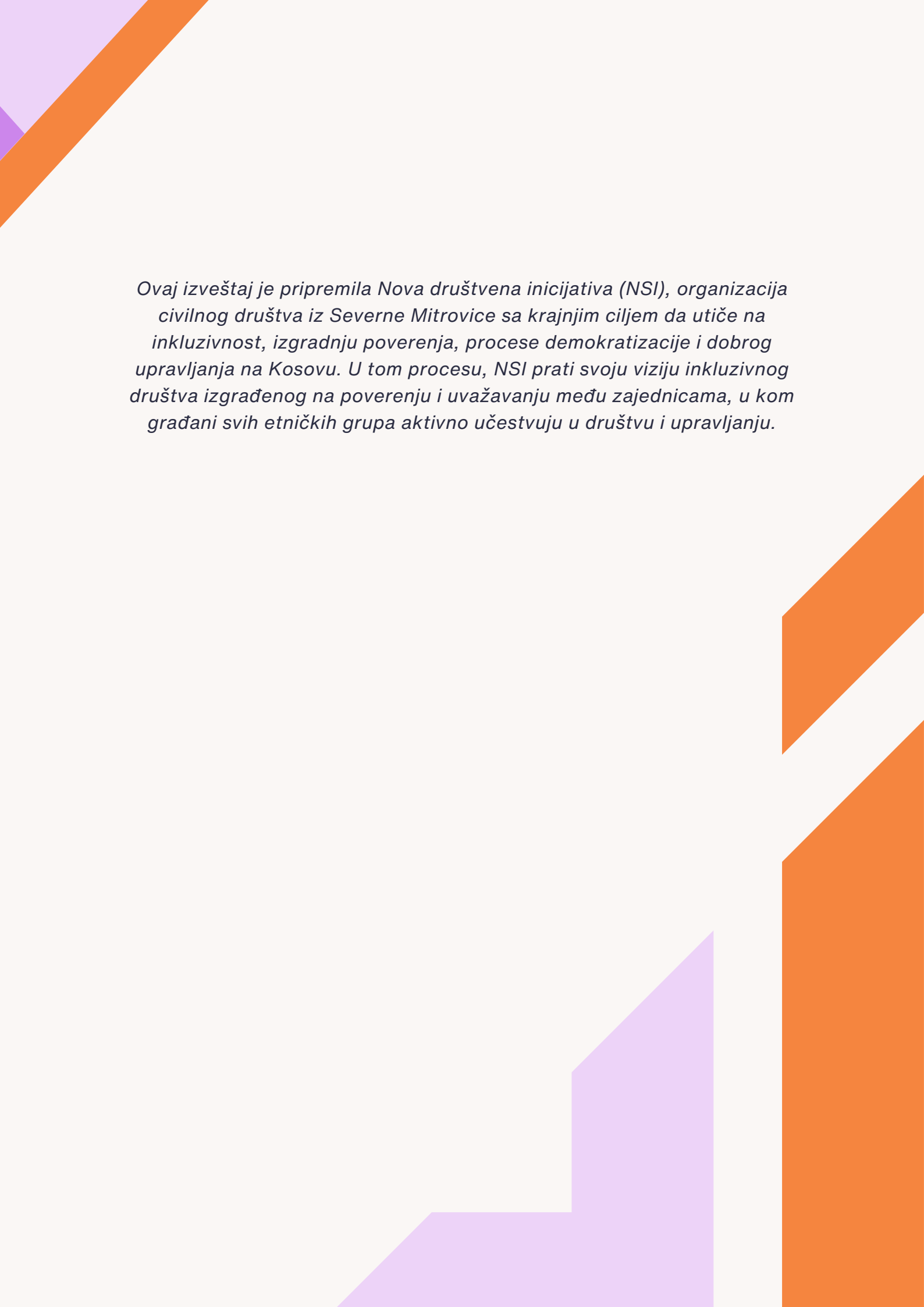
Na predizbornom mitingu u Podujevu, kosovski premijer Aljbin Kurti opisao je Srbiju kao „agresivnu“ i „genocidnu“, tvrdeći da je njegova vlada ugasila srpske institucije na Kosovu, koje je nazvao „nelegalnim“. Rekao je „Narod vrlo dobro zna ko brani Kosovo, svaki njegov kutak, svaku opštinu, od agresivne i genocidne Srbije, koja je nekad imala nelegalne strukture. Ali mi smo sve njih, jednu po jednu, trajno uklonili silom pravednog zakona, našom nezavisnom i demokratskom državom.“

Iako nijedan sud, bilo kosovski, srpski ili međunarodni, nije potvrdio navode o genocidu, Kurtijev rečnik predstavlja definitivan i neupitan narativ o postupcima Srbije. Tu retoriku koja kategoriše srpske institucije kao „nelegalne“ ili „kriminalne“, kosovski zvaničnici često koriste iako ista previše pojednostavljuje inače složeno pitanje. Ponovljena upotreba takvih povlači rizik da izobliči percepciju javnosti, sugerišući da su te institucije same po sebi bile nelegitimne, a da pritom ne ispituje njihov istorijski kontekst ili ulogu u regionu.

⁵ <https://kossev.info/vucic-obojena-revolucija-jer-nismo-pristali-na-kapitulaciju-kosova-javite-im-propala-je/>

⁶ <https://kossev.info/kurti-u-podujevu-kada-imate-lose-komsije-morate-imati-visok-moral-i-napunjenu-pusku-kosovo-najnovije-vesti/>

Kurti je kritikovao i opoziciju, optužujući je da su previše popustljivi prema Srbiji, dodavši „Nema „razumevanja“ sa lošim susedom. Kad imate loše susede, morate imati visok moralni standard i napunjen pištolj“. Te izjave stvaraju zabrinutost u pogledu informativnog integriteta jer previše pojednostavljaju istorijske i političke složenosti, koristeći izraze kao što su „nelegalno“ i „genocidno“ bez potpune perspektive. Osim toga, sam pomen „napunjenog pištolja“ mogao bi se tumačiti kao zagovaranje militarističkog pristupa.

The page features abstract geometric shapes in orange and purple. In the top-left corner, there are overlapping triangles of these colors. On the right side, there are larger, more complex shapes, including a large orange rectangle at the bottom right and a purple shape above it. The text is centered in the upper half of the page.

Ovaj izveštaj je pripremila Nova društvena inicijativa (NSI), organizacija civilnog društva iz Severne Mitrovice sa krajnjim ciljem da utiče na inkluzivnost, izgradnju poverenja, procese demokratizacije i dobrog upravljanja na Kosovu. U tom procesu, NSI prati svoju viziju inkluzivnog društva izgrađenog na poverenju i uvažavanju među zajednicama, u kom građani svih etničkih grupa aktivno učestvuju u društvu i upravljanju.